

Қазақстан Республикасы
Мәдениет және ақпарат министрлігі

«Құрманғазы атындағы Қазақ
ұлттық консерваториясы» РММ

РГУ «Казахская национальная
консерватория имени Курмангазы»

Министерство культуры и
информации Республики Казахстан

ҚҰРЫЛЫМ
ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

ПОЛОЖЕНИЕ
ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ

26 Ақпан 2025
дата

№ ПП-26-2025

Алматы қ.

г. Алматы

Қазақстан Республикасы
Мәдениет және ақпарат министрлігінің
«Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық
консерваториясы» РММ
Ғылыми кеңестің шешімімен
Бекітемін
Төраға Г.К. Тасбергенова
2025 жылғы «26» Ақпан № 08 хаттама

ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫ ЖӘНЕ ЖАСТАР САЯСАТЫ БӨЛІМІ

Дайындаған:			
Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімінің басшысы		Мусаева А.Б.	
Келісілді:			
Тәрбие және әлеуметтік жұмыстар жөніндегі проректор		Кулданов Н.Т.	
Сапа менеджменті, ішкі аудит және стратегиялық жоспарлау жобалық кеңсесінің басшысы		Сарымсақова А.С.	
Compliance officer		Джагупарова Г.М.	
Әлеуметтік тәрбие жұмысы және жастар саясаты қызметінің басшысы		Ысқақов Ж.Ж.	
Персоналмен жұмыс жасау бөлімінің басшысы		Карабалаева Г.Д	
Заң секторының басшысы		Мамедова Д.Я.	
Лауазымы	Қолы	Аты-жөні	Күні

МАЗМҰНЫ

1.ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2.МІНДЕТТЕРІ.....	4
3.ҚҰРЫЛЫМЫ.....	5
4.ҚЫЗМЕТІ.....	5
5.ҚҰҚЫҚТАРЫ	6
6.ЖАУАПКЕРШІЛІГІ.....	7
7.ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ.....	7
8.ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР	9
ӨЗГЕРІСТЕРДІ ТІРКЕУ ПАРАҒЫ.....	10
ТАНЫСУ ПАРАҒЫ	11

1.ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы Ереже Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі «Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы» республикалық мемлекеттік мекемесінің (ары қарай – Консерватория) құрылымдық бөлімшесі болып табылатын Тәрбие жұмысы және жастар саясаты (ары қарай – ТЖЖЖС) бөліміне қойылатын талаптарын анықтайды және белгілейді.

2. Консерваторияның тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі Құрманғазы атындағы ҚҰК-ның тәрбие және әлеуметтік жұмыстар жөніндегі проректорына және әлеуметтік тәрбие жұмысы және жастар саясаты қызметінің басшысына бағынады.

3. ТЖЖЖС бөліміне тікелей басшылықты Консерватория ректорының бұйрығымен тағайындалған ТЖЖЖС бөлім басшысы жүзеге асырады. ТЖЖЖС бөлімі Консерватория ректорының бұйрығымен құрылады, қайта ұйымдастырылады және таратылады. ТЖЖЖС бөлімінің штаттық кестесі және оның кейінгі өзгерістері Консерватория ректорының бұйрығымен бекітіледі.

4. ТЖЖЖС бөлімі басшысының уақытша болмауы кезеңінде (демалыс, уақытша еңбекке жарамсыздық және басқа да себептер) оның лауазымдық міндеттерін ТЖЖЖС бөлімінің аға менеджері орындайды.

5. ТЖЖЖС бөлімі өзінің құзыреті аясында Консерваторияның өзге құрылымдық бөлімшелерімен, ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігімен, ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігімен, жергілікті өзін-өзі басқарушы мемлекеттік органдармен, оқу орындарымен, қоғамдық бірлестіктермен және басқалармен өзара әрекеттестікте қызметін жүзеге асырады.

6. ТЖЖЖС бөлімі өзінің жұмысында:

1) Қазақстан Республикасының Конституциясы;

2) 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Қазақстан Республикасының Еңбек кодексін, яғни кодексте жазылған еңбек қатынастарын реттеудің негіздері, қызметкерлер мен жұмыс берушілердің құқықтары мен міндеттері, еңбек қауіпсіздігі, әлеуметтік әріптестік, сондай-ақ еңбек шартын жасасу және бұзу тәртібі бойынша;

3) 2023 жылғы 20 сәуірдегі № 224-VII Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексіне сәйкес студенттерге әлеуметтік қолдау көрсету, оның ішінде жеңілдіктер, жатақханамен қамтамасыз ету, ерекше білім беру қажеттіліктері бар, аз қамтылған отбасылардан шыққан және басқа да әлеуметтік осал санаттағы студенттерді қолдау шаралары бойынша;

4) 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңын және онда көрсетілген жоғары оқу орындарының қызметін реттеу, мемлекеттік білім беру стандарттарын белгілеу, сондай-ақ студенттерді қаржыландыру және әлеуметтік қолдау механизмдерін қамтамасыз ету үшін қолдану;

5) 2006 жылғы 15 желтоқсандағы № 207-III «Мәдениет туралы» Қазақстан Республикасының Заңын және онда көрсетілген студенттік бастамаларды қолдауға, білім ошағындағы мәдени іс-шараларды дамытуға, студенттердің шығармашылық және ұлттық жобаларға қатысуына, сондай-ақ шетелдік студенттердің бейімделуіне бағытталған мемлекеттік саясатты іске асыру үшін қолдану;

Құрылым туралы ереже	Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі
Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы	11 беттің 3 беті

6) "Мемлекеттік жастар саясаты туралы" Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 9 ақпандағы № 285-V Заңы

7) Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым саласындағы әлеуметтік жұмыс, білім, еңбек және мәдениет мәселелерін реттейтін заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілері;

8) Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігінің 2023–2027 жылдарға арналған Стратегиялық жоспары;

9) Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігінің және басқа да жоғары тұрған органдардың нормативтік, ұйымдастырушылық және өкімдік құжаттары;

10) Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы республикалық мемлекеттік мекемесінің Жарғысы;

11) Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы республикалық мемлекеттік мекемесінің 2019–2025 жылдарға арналған (үшінші редакция) даму Стратегиясы (бағдарламасы);

12) Консерватория қызметін реттейтін ішкі нормативтік құжаттар;

13) осы Ереже.

2. МІНДЕТТЕРІ

7. Студенттердің әлеуметтік және тәрбиелік мәселелерін шешуге бағытталған жұмыстар жүргізу, студенттердің есірткіқұмарлыққа, алкоголизмге, қылмыскерлікке, азғындыққа және басқа да жағымсыз құмарлықтарға бейімделуіне қарсы алдын алу шараларын өткізу.

8. Студенттің әлеуметтік-мәдени ортаға бейімделуіне мүмкіндік туғызатын, тұлғалық және кәсіби дамуына арналған жағдайларды қалыптастыру мақсатында Консерваторияның әлеуметтік-тәрбиелік жұмыстарын жетілдіру.

9. Тәрбиелік ортаның жүйелі мониторингін ұйымдастыру,

10. Білім алушылар контингентінің қозғалысының мониторингін жүргізу.

11. ТЖЖЖС бөлімінің негізгі функцияларын жүзеге асыруға арналған ішкі және сыртқы байланыстардың өзара әрекеттесу механизмін іске асыру.

1) нашақорлықтың, маскүнемдіктің, қылмыстың, суицидтің, азғындықтың және басқа да жағымсыз көріністердің алдын алуды қоса алғанда, әлеуметтік жауапкершілікті, қоғамға адамгершілік қатынасты қалыптастыруға, ұлттық құндылықтарды рухани-адамгершілік тәрбиелеуге және дәріптеуге бағытталған іс-шараларды ұйымдастырады;

2) ТЖЖЖС бөлімі тәрбие жұмысы шеңберінде мәдениет, ғылым және білім қайраткерлерімен/пікір көшбасшыларымен шығармашылық кездесулер өткізеді;

3) қоғамды рухани - эстетикалық дамытуға бағытталған және білім алушылар мектептерде, ауруханаларда және басқа да әлеуметтік мекемелерде іске асыратын кеңестік жобалар жүргізеді;

4) дене шынықтыру және экологиялық тәрбиеге, салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған іс-шараларды ұйымдастырады;

5) Құқықтық жауапкершілік мәселелеріне, моральдық - этикалық аспектілерге (сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет және қаржылық сауаттылық), сондай-ақ діни тәрбие беруге, ұлтаралық келісімді нығайтуға және экстремизмнің алдын алуға арналған іс-шаралар (дәрістер мен семинарлар) ұйымдастырады.

Құрылым туралы ереже	Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі
Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы	11 беттің 4 беті

6) Азаматтылық пен патриотизм деңгейін арттыру, сондай-ақ еріктілер акциялары мен әлеуметтік жобаларға қатысатын студенттермен қоғамдық қызметті ұйымдастырады;

3. ҚҰРЫЛЫМЫ

12. ТЖЖЖС бөлімі құрылымы мен штаттық санын Тәрбие және әлеуметтік жұмыстар жөніндегі проректоры және әлеуметтік тәрбие жұмысы және жастар саясаты қызметінің басшысының ұсынысы бойынша, Консерватория қызметінің жағдайлары мен ерекшеліктерін ескере отырып, Консерватория ректоры бекітеді.

13. ТЖЖЖС бөліміне басшылықты ТЖЖЖС бөлім басшысы жүзеге асырады.

14. ТЖЖЖС бөлімі басшысының лауазымдық міндеттері осы ережемен және лауазымдық нұсқаулықпен анықталады.

15. ТЖЖЖС бөлімі басшысы лауазымына тағайындау мен лауазымнан босату, Тәрбие және әлеуметтік жұмыстар жөніндегі проректордың ұсынысы бойынша, Консерватория ректорының бұйрығымен жүргізіледі.

16. ТЖЖЖС бөлімінің құрылымына басшы, аға менеджер және менеджер кіреді. Олардың лауазымдық міндеттері осы ережемен және лауазымдық нұсқаулықпен анықталады.

17. Лауазымға қабылдау мен босату, проректордың және қызмет басшысының ұсынысы бойынша, Консерватория ректорының бұйрығымен жүргізіледі.

18. ТЖЖЖС бөлімінің штаттық бірлік саны Консерваторияның штаттық кестесімен анықталады.

4. ҚЫЗМЕТІ

19. Тұтастай алғандағы Консерваторияның үйлестірушілік, тәрбие және жастар саясатына қатысты жұмыстарын жүйелі жоспарлауды және оны орындауды қамтамасыз етеді.

20. Жергілікті нормативтік актілерді жасайды, нормативтік құжаттаманы дайындайды.

21. Өткізеді:

1) Студенттік ортадағы құқық бұзушылықтардың, қоғамға жат қылықтардың алдын алуды, студенттердің бос уақытын ұйымдастыруды, олардың көркемдік қабілеттерін, спорттық таланттарын ашатын шараларды ұйымдастыру жөніндегі жұмыстарды;

2) Консерватория студенттерінің арасындағы тәрбиелік, жастар саясатына қатысты жұмыстарды талдау және бақылау;

3) Оқу үдерісін басқару орталығымен студенттер контингентін салыстыру;

22. Ұйымдастырады:

1) Консерватория студенттеріне материалдық көмек көрсету және марапаттау үшін құжаттар қабылдауды;

2) Жатақханалардағы қақтығысты жағдайларды қарастыру жөніндегі комиссияның жұмысын, Консерваторияның нормативтік құқықтық актілерін, ішкі еңбек күнтізбесі ережелерін, Консерватория студенттік жатақханасы туралы ережені бұзғаны үшін жазалау туралы комиссияның шешім қабылдауына арналған құжаттарды дайындайды;

3) Консерваторияның (Жастар ісі жөніндегі комитет) және жатақханасының студенттік өзін-өзі басқару жұмысына жетекшілік етеді.

Құрылым туралы ереже	Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі
Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы	11 беттің 5 беті

4) ТЖЖЖС бөлімі қызметімен байланысты әралуан міндеттерді шешу үшін әртүрлі мемлекеттік, әкімшілік құрылымдармен және басқа да ұйымдармен іскерлік байланыс орнатады.

23. Жүзеге асырады:

- 1) Студенттердің жеке құрамы жөніндегі құжаттармен жұмысты;
- 2) Студенттік билеттерге тапсырыс береді, толтырады және береді;
- 3) Әскери шақыру пункттері бойынша студенттердің есебін жүргізеді және қатаң есептілік бланкаларын (№3 үлгідегі анықтамаларды, сұранымдарға жауаптарды) беруді.

24. Ықпал жасайды:

- 1) Консерватория студенттеріне материалдық көмек көрсету және марапаттауға арналған бұйрықтардың жобаларын дайындайды;
- 2) Тәрбие жұмыстары мәселелері жөнінде білім беру, мәдениет, спорттық, қоғамдық мекемелермен, құқықтық органдармен ынтымақтастық жасайды.

25. Факультет пен Консерватория деңгейінде өткізілетін әлеуметтік-тәрбие жұмыстарына бақылау мен талдау жүргізеді.

26. Факультеттердегі әлеуметтік-тәрбиелік жұмыстар жөніндегі факультеттер декандары мен кафедра меңгерушілерінің әрекеттерін үйлестіреді.

27. Консерватория дәстүрлерін қалыптастыру және сақтау жөніндегі жұмыс жүргізеді.

28. Консерватория ұжымдарының тәрбие жұмыстары жөніндегі, қалалық, аймақтық және республикалық іс-шараларға қатысуын қамтамасыз етеді.

29. Консерваториядағы тәрбиелік және мәдени-бұқаралық жұмыстарды қамтамасыз етуге кететін шығындардың сметасына белгіленген тәртіппен ұсыныстар енгізеді.

30. Номенклатураға сәйкес Құжаттама жүргізуді ұйымдастырады және бақылайды.

31. Студент әрекетіне қатысы бар (портфолио) құжаттарды есептеу және сақтау.

32. Студенттер контингенті туралы электронды мәліметтер базасын жүргізеді, өзгерістерді уақытылы енгізеді.

33. Қабылдау-өткізу актісі бойынша өткізіліп берілген құрал-жабдықтар үшін толық материалдық жауапкершілік арқалайды.

34. Білім алушыларға психологиялық қолдауды жүзеге асырады, олардың бойында әртүрлі өмір жағдайларында және кәсіби тұрғыдан өзінің орнын айқындауда бағдар ала білуге дайындығын дамытуға мүмкіндік жасайды.

5. ҚҰҚЫҚТАРЫ

35. ТЖЖЖС бөлімінің:

1) ТЖЖЖС бөлімі құзіреті шегіндегі жұмыстарды жүзеге асыруға қажетті материалдарды (анықтамалар, ақпараттар) Консерваторияның құрылымдық бөлімшелерінен алуға;

2) Консерваторияның студенттерімен жүргізілетін тәрбиелік және жастар саясатына қатысы бар мәселелер, сондай-ақ студенттердің жеке құрамымен жүргізілетін жұмыстарды ұйымдастыру мәселелері талқыланатын

Құрылым туралы ереже	Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі
Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы	11 беттің 6 беті

Консерваторияның құрылымдық бөлімшелерінің жиналыстарына қатысуға;

3) Тәрбие жұмыстарын ұйымдастыруға байланысты мәселелер жөніндегі жастар саясатын жүзеге асыру үшін жауапты мемлекеттік билік органдарымен, мемлекеттік органдармен және жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен хат алмасуды және өзара әрекеттестікті жүзеге асыруға құқығы бар.

36. Дайындайды:

1) Консерватория ректорына Консерваторияның тәрбиелік және шығармашылық өмірін ұйымдастыруға белсенді түрде атсалысқан студенттерін марапаттау жөнінде ұсыныстар;

2) Консерватория ректорына Консерватория студенттеріне жаза қолдану жөніндегі ұсыныстар;

3) Консерватория ректорына ТЖЖЖС бөлімі штаттық кестесін кеңейту қажеттігі туралы ұсыныстар;

4) Консерватория құрылымдық бөлімшелері мен бөлімдерінен өз құзіреті шегінде студенттер штаты жөніндегі ақпараттар мен құжаттарды және басқа да қажетті құжаттарды сұратуға;

5) Осы Ережеде көрсетілген өз қызметінің міндеттері мен бағыттарына сәйкес Консерватория студенттерімен жүргізілетін тәрбиелік жұмыстардың мазмұны мен нақтылы түрлерін жасауға;

6) Тәрбие жұмыстарына байланысты мәселелерді қарастыратын кезде Консерватория мен факультеттердің ғылыми кеңестерінің мәжілістеріне қатысуға.

7) ТЖЖЖС бөлімі бағыттары бойынша жұмыстар жүргізу үшін, белгіленген тәртіппен, Консерватория мамандары мен қызметкерлерін тартуға құқығы бар.

6. ЖАУАПКЕРШІЛІГІ.

37. Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі:

1) Осы ережеде анықталған қызметтерді ТЖЖЖС бөлімі қызметтерін тиісінше және уақытылы орындамағаны үшін;

2) Консерваторияның сабақтан тыс және тәрбиелік жұмысын ұйымдастыру мен тиімділігі үшін;

3) ТЖЖЖС бөлімі қызметкерлері ТЖЖЖС бөлімі бекітілген мүлікті тиісінше сақтамағаны және тиімсіз пайдаланғаны үшін ҚР бекітілген заңы, сондай-ақ лауазымдық нұсқаулықтар үшін тәртіптік және материалдық жауапкершілік арқалайды.

4) Кәсіби қауіпсіздік пен денсаулық ережелері мен нормаларын сақтамағаны үшін жауапкершілік арқалайды.

7. ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

38. Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі Консерваторияның барлық құрылымдық бөлімшелерімен тығыз байланыста жұмыс жасайды:

Бөлімшенің атауы	Алу	Ұсыну
Ректор	Бұйрықтар	Сұраныстар бойынша ақпарат, қызметтік хаттар, кіріс және шығыс құжаттары және т.б.

Құрылым туралы ереже	Тәрбие жұмысы және жастар саясаты бөлімі	
Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы		11 беттің 7 беті

Тәрбие және әлеуметтік жұмыстар жөніндегі проректор	Өкімдер, сұраулар, арнайы тапсырмалар	Сұраныстар бойынша ақпарат, жоспарлар бойынша мәліметтер, қызметтік хаттар және т.б.
Әлеуметтік тәрбие жұмысы және жастар саясаты қызметінің басшысы	Әлеуметтік жұмыстар секторының барлық жұмыстары бойынша сұраулар	Сұраныстар бойынша ақпарат, жоспарлар бойынша мәліметтер, қызметтік хаттар, студенттер туралы ақпараттар, жатақхана мәселесіне байланысты құжаттар және т.б.
Факультет деканаттары	Факультеттердің жылдық жоспары, есептер, әлеуметтік жұмыстарға қатысты арнайы сұраулар	Әлеуметтік жұмыстар жүргізуге қажетті анықталған тізім, факультет студенттеріне арналған ID-карта мен «ONAY» жол жүру карталары және т.б.
Кафедралар	Кафедралардың жылдық жоспары, есептер, әлеуметтік жұмыстарға қатысты арнайы сұраулар	Әлеуметтік жұмыстар жүргізуге қажетті анықталған тізім, кафедра студенттеріне арналған ID-карта мен «ONAY» жол жүру карталары және т.б.
Қаржы экономикалық қызметі	Әлеуметтік жұмыстар жөніндегі арнайы іс-шараларды қаржыландыру, студенттерді (әлеуметтік осал топтар, ата-ана қамқорлығынан ерте айырылған студенттер, студенттік клуб мүшелері т.с.с.) жеңілдік мәселелері бойынша қаржыландыру	Әлеуметтік жұмыстар жөніндегі арнайы іс-шараларды қаржыландыруға өтінім
Персоналмен жұмыс жасау бөлімі	Жеке құрам, негізгі қызмет және ұйымдастырушылық-өкімдік және әкімшілік-шаруашылық мәселелер бойынша бұйрықтарды рәсімдеу; Ректор бұйрықтарының көшірмелері; Еңбек шарттары; Қызметкерлердің қазіргі және өткен еңбек қызметі туралы анықтамалар; Құжаттардың көшірмелерін және қызметкердің қолын куәландыру	Сектор қызметіне қажетті ақпарат; Іссапарға шығу, еңбек шарттарын ұзарту және бұзу, өзіндік есептер жазу жөніндегі жұмыс топтарының құрамы туралы қызметтік жазбалар; Еңбек шартын жасасу үшін қажетті қызметкерлердің құжаттары; Жұмыс уақытын есепке алу табелі; Қызметкерлердің демалыс кестесін келісу; Жұмыс орнында жұмыскерлердің дәлелді себептермен болмауы туралы түсіндірме және растайтын құжаттар

Академиялық мәселелер жөнінегі қызмет	Студенттердің оқу үдерісіне қатысты сұраныстар	Әлеуметтік жұмыстар бойынша студенттердің жеке деректері және т.б.
Құжаттармен қамтамасыз ету және мұрағат бөлімі	Шығыс және кіріс құжаттары, Істер номенклатурасы	Қызметтік хаттар, өтініштер; мақсатына қарай әрі қарай өңдеу және жөнелту үшін хаттар мен жеделхаттар; тіркеу үшін басқа ұйымдарға хаттар, архив істері
Концерттік-шығармашылық қызмет бөлімі	Сұраныстар, арнайы деректер	Студенттердің арнайы іс-шараларына қызметтік хаттар, деректер, техникалық райдер
Жатақхана	Жатақханаға қоныстанған студенттердің тізімі	Қызметтік хаттар, бұйрық көшірмелері және т.б.
Ситуациялық мониторинг және ІТ-қызмет көрсету секторы	Сұраулар мен техникалық тапсырмалардың орындалуы туралы ақпарат. сертификаттардың, хабарландырулардың аудиті бойынша материалдар мен нәтижелерді	Кеңсе техникасымен және ақпараттық жүйелермен жұмыс істеу кезіндегі оқиға бойынша сұраулар; Бөлімнің даму жобалары бойынша ақпараттық кіші жүйелерді дайындауға арналған техникалық тапсырмалар

8. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

39. Бұл ереже Консерватория басшылығы бекіткеннен кейін, бекітілген күнгі сәттен бастап қолданысқа енгізіледі.

40. Бұл ереже Консерваторияның ішкі нормативтік құжаты болып саналады. Көшіру, көбейту және осы құжатты толықтай немесе бір бөлігін басқаға беруге Консерватория басшылығының жазбаша рұқсатынсыз жол берілмейді.

41. Аталған құжаттың электронды нұсқасы сыртқы тараптарға немесе бақылаушы органдарға тек қана көшіруден қорғалған форматта ғана ұсынылуы мүмкін.

ӨЗГЕРІСТЕРДІ ТІРКЕУ ПАРАҒЫ

[illegible]

ТАНЫСУ ПАРАҒЫ

[illegible]